

Επαναπατρίστηκαν από το Μόναχο και οι τελευταίες 60 κυπριακές αρχαιότητες της «υπόθεσης Ντικμέν»

/ [Επικαιρότητα](#)



Ο επίλογος μιας από τις πλέον πολύκροτες υποθέσεις ξεριζωμού του πολιτισμού της Κύπρου μπήκε σήμερα με τον επαναπατρισμό του τελευταίου τμήματος από τις κυπριακές αρχαιότητες που είχε αφαιρέσει ο διαβόητος αρχαιοκάπηλος και μεγαλολαθρέμπορος Αϊντίν Ντικμέν.

Σε ειδική τελετή παράδοσης που έγινε το πρωί της Δευτέρας στο Κυπριακό Μουσείο στην παρουσία του Προέδρου της Δημοκρατίας η Κύπρος υποδέχτηκε επίσημα και τις υπόλοιπες 60 αρχαιότητες (από 318 αρχικά), της υπόθεσης που κρατούνταν στο Μόναχο, ενώ είχε προηγηθεί ο σταδιακός επαναπατρισμός των υπολοίπων, το 2013 και το 2015.

Οι αρχαιότητες και εκκλησιαστικά κειμήλια που είχαν κλαπεί και εξαχθεί παράνομα από τον Ντικμέν και κρατούνταν από τις Γερμανικές αρχές **επαναπατρίστηκαν στις 20 Ιουνίου 2024.**

Οι αρχαιότητες αυτές χρονολογούνται **από την προϊστορία μέχρι και τον 19ο αιώνα**, ενώ σημαντικό μέρος τους είναι εκκλησιαστικά αντικείμενα που επιστρέφονται στη Εκκλησία της Κύπρου. Ο επαναπατρισμός των εν λόγω αντικειμένων αποτελεί την τελευταία πράξη σε μια πολύπλοκη και σημαντικότερη υπόθεση αρχαιοκαπηλίας, η οποία, μεταξύ άλλων, αναδεικνύει τις πολύμορφες και πολλαπλές συνέπειες του πολέμου και της κατοχής.

Στην τελετή παρέστησαν ο **Πρόεδρος της Δημοκρατίας, ο Επίσκοπος Καρπασίας Χριστοφόρος, ο Υπουργός Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξης Μάριος Χαρτσιώτης, η Υφυπουργός Πολιτισμού Λίνα Κασσιανίδου, ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Εξωτερικών Ανδρέας Κακουρής και πρέσβεις χωρών.**

Νίκος Χριστοδουλίδης: Ο επαναπατρισμός θα ολοκληρωθεί όταν τα κλοπιμαία επιστρέψουν σε μια ενωμένη και ελεύθερη πατρίδα

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας στον χαιρετισμό του ανέφερε ότι οι πληροφορίες που έχουμε για τις παράνομες ανασκαφές που συνεχίζουν να πραγματοποιούνται στις κατεχόμενες περιοχές αυξάνουν αναπόφευκτα τις πιθανότητες να αποκαλυφθούν αρχαιολογικοί χώροι και να μη διερευνηθούν σωστά και να υπάρξει παράνομη διακίνηση κινητών ευρημάτων, πολλά από τα οποία απομακρύνονται από τη χώρα μέσω των παράνομων αεροδρομίων και λιμένων στις κατεχόμενες περιοχές.

Ο Ν. Χριστοδουλίδης τόνισε ότι ο κάθε επαναπατρισμός, η κάθε επιστροφή αντικειμένων της πολιτιστικής μας κληρονομιάς στους νόμιμους δικαιούχους τους πρέπει να αντιμετωπίζεται ως μια έμπρακτη συλλογική επιτυχία όλων των φορέων για διατήρηση και προστασία της πολιτιστικής και θρησκευτικής μας ταυτότητας.

*«Σήμερα έχουμε την τρίτη φάση του επαναπατρισμού, αλλά δεν ολοκληρώνεται για εμάς η διαδικασία. **Αυτή η διαδικασία θα ολοκληρωθεί όταν όλα αυτά** –και αναφέρομαι ειδικά όχι στα κινητά, αλλά και αυτή την εικόνα, την οποία σχεδιασμένα έβγαλαν από τον τοίχο μιας εκκλησίας στις κατεχόμενες περιοχές και αντιλαμβάνομαι δεν γνωρίζουμε ακόμη από ποια εκκλησία έχει αφαιρεθεί– **τοποθετηθούν πίσω σε μια ελεύθερη και επανενωμένη πατρίδα**»* είπε.

Ιστορικό και η συμβολή του Τμήματος Αρχαιοτήτων

Αναφερόμενος στο ιστορικό της υπόθεσης, ο Διευθυντής του Τμήματος Αρχαιοτήτων σημείωσε ότι οι προσπάθειες επιστροφής των αρχαιοτήτων που εντοπίστηκαν στο Μόναχο χρονολογούνται από το 1997, όταν κατόπιν πληροφοριών και ενεργειών διάφορων θεσμών της Κυπριακής Δημοκρατίας, εντοπίστηκαν στην κατοχή του Αϊντίν Ντικμέν αρχαιότητες που είχαν εξαχθεί παράνομα από το κατεχόμενο τμήμα της Κυπριακής Δημοκρατίας μετά το 1974 κι είχαν καταλήξει στο Μόναχο του κρατιδίου της Βαυαρίας στη Γερμανία.

Κατασχέθηκαν από τις αρμόδιες αρχές του Μονάχου και ακολούθησε πολυετής δικαστική διαδικασία η οποία ολοκληρώθηκε στις 18 Μαρτίου 2013, όταν οι δικαστικές αρχές του Μονάχου απέρριψαν την έφεση του Τούρκου αρχαιοκάπηλου στην απόφαση για τον επαναπατρισμό αρχαιοτήτων και εκκλησιαστικών κειμηλίων που είχαν κλαπεί.

Ακολούθησαν δύο επαναπατρισμοί, με πέραν των 200 αρχαιολογικών ευρημάτων και εκκλησιαστικών κειμηλίων να επιστρέφουν στην Κύπρο, τον Νοέμβριο 2013 και τον Αύγουστο 2015.

Ο Ντικμέν απεβίωσε το 2020, σε ηλικία 83 ετών.

Ανάμεσα στα αντικείμενα που έχουν επαναπατρίσει στις 20 Ιουνίου

περιλαμβάνονται πικρολιθικά ειδώλια και κοσμήματα της χαλκολιθικής περιόδου, σανιδόσχημα ειδώλια και αγγεία της πρώιμης- μέσης εποχής χαλκού, πτηνόσχημα ειδώλια και ρυτά της ύστερης εποχής χαλκού όπως επίσης και χάλκινες αιχμές δόρατος. Σημαντικό μέρος των επαναπατρισθέντων αποτελούν εκκλησιαστικά κειμήλια, κυρίως εικόνες.

Εκκλησιαστικές αρχαιότητες είχαν λεηλατηθεί από περισσότερες από 50 Ελληνορθόδοξες και Μαρωνίτικες εκκλησίες. Εκτός από κινητές εικόνες και ιερά σκεύη, ήταν και τοιχογραφίες και ψηφιδωτά που κυριολεκτικά είχαν ξεριζωθεί από τα μνημεία. Το Μόναχο προοριζόταν ως ενδιαμέσος σταθμός για να διοχετευθούν στη διεθνή μαύρη αγορά, όπου τα μνημεία πολιτισμού υποβιβάζονται σε εμπορεύσιμα αγαθά. Οι εκκλησιαστικές αρχαιότητες συνοδεύονταν και από σημαντικό αριθμό έργων του αρχαίου κυπριακού πολιτισμού.

Κατόπιν μιας δύσκολης, δαιδαλώδους και πολύχρονης δικαστικής μάχης, επιστράφηκαν σταδιακά όλοι οι κυπριακοί θησαυροί, που είχαν εντοπιστεί μετά από έφοδο της Αστυνομίας του Μονάχου σε υποστατικά του αρχαιοκάπηλου.

Η επιτυχής έκβαση της δύσκολης αυτής υπόθεσης εξαρτάται από τις κοινές προσπάθειες τμημάτων και θεσμών όπως τα μέλη της Εθνικής Επιτροπής για την Πάταξη της Σύλησης και της Παράνομης Διακίνησης της Πολιτιστικής Κληρονομιάς και τους προϊστάμενους των τμημάτων που εκπροσωπούνται, την Εκκλησία της Κύπρου, η συμβολή της οποίας ήταν και είναι καίρια σε όποιο αίτημα αφορά εκκλησιαστικά αντικείμενα.

Μαζί με τις πιο πάνω αρχαιότητες επαναπατρίστηκαν και εννέα αρχαιότητες οι οποίες είχαν εξαχθεί παράνομα πάλι από τον Ντικμέν και αγοράστηκαν σε δημοπρασία από την αρχαιολόγο/ βυζαντινολόγο Κατερίνα Χατζηστυλή. Το Τμήμα Αρχαιοτήτων εξέφρασε τις ευχαριστίες του στην Κ. Χατζηστυλή για τη δωρεά των εν λόγω αρχαιοτήτων.

Επίσης επαναπατρίστηκε μια κεραμική άμαξα (terracotta quadriga) της Αρχαϊκής Περιόδου (750-475 π.Χ.) η οποία ανήκε σε ιδιωτική συλλογή στην περιοχή της Βόρειας Ρηνανίας-Βεστφαλίας. Είχε εντοπιστεί, κατόπιν τακτικού ελέγχου από το Τμήμα Αρχαιοτήτων, να πωλείται σε διαδικτυακή δημοπρασία στη Γερμανία στις 23/01/23. Το Τμήμα Αρχαιοτήτων ευχαρίστησε την Αστυνομία Κύπρου, την Interpol Κύπρου και την Eurojust για τη σημαντική συνεισφορά τους στον επαναπατρισμό της κυπριακής αυτής αρχαιότητας.

«Η συμβολή του Τμήματος Αρχαιοτήτων στην υπόθεση Ντικμέν αποτελεί ένα μόνο τμήμα της πολυεπίπεδης εργασίας και προσπάθειών του για την πάταξη της

σύλησης και παράνομης διακίνησης της αρχαιολογικής κληρονομιάς της χώρας» είπε ο Γιώργος Γεωργίου. «Προς την κατεύθυνση αυτή, έχουμε ενισχύσει και καταστήσει αυστηρότερη την εθνική νομοθεσία, η Δημοκρατία έχει επικυρώσει σχετικές διεθνείς συμβάσεις και συνυπογράψει διακρατικές και διεθνείς συμφωνίες και μνημόνια. Εργαζόμαστε παράλληλα για την προβολή και προστασία των μουσείων, των μνημείων και των αρχαιολογικών χώρων, αλλά και για να διατηρήσουμε το κύρος της κυπριακής αρχαιολογίας ψηλά, όπως το παραλάβαμε. Διατηρώντας ανοιχτά και φιλόξενα τα σύνορα μας σε ξένες αρχαιολογικές αποστολές, το Τμήμα Αρχαιοτήτων συνεχίζει να διεξάγει το μεγαλύτερο μέρος των ανασκαφών στην Κύπρο».

Ο ίδιος έκανε ειδική μνεία στη λεπτομερή ψηφιακή βάση δεδομένων, που έχει δημιουργήσει και αναπτύξει το Τμήμα Αρχαιοτήτων, που, ανάμεσα σε άλλα, του επιτρέπει να παρακολουθεί συστηματικά τις δημοπρασίες αρχαιοτήτων στο διαδίκτυο. «Μέσω της Κυπριακής Αστυνομίας, βρισκόμαστε σε καθημερινή επικοινωνία με την Interpol και μέσω αυτού του μηχανισμού επιτήρησης, το τελευταίο διάστημα έχουμε σημειώσει σειρά επιτυχιών επαναπατρισμού αρχαιοτήτων».

Σύμφωνα με τον Διευθυντή του Τμήματος Αρχαιοτήτων, συνεργάτες του Τμήματος σε αυτή την ασταμάτητη προσπάθεια συμπαρατάσσονται συναρμόδιες υπηρεσίες και τμήματα του κράτους, το Υπουργείο Εξωτερικών, η Νομική Υπηρεσία, η Αστυνομία Κύπρου και το Τμήμα Τελωνείων. Μαζί συμπράττουν η Εκκλησία της Κύπρου, η συμβολή της οποίας είναι πάντα καίρια και πολύτιμη σε υποθέσεις εκκλησιαστικών αρχαιοτήτων, το Ίδρυμα Α.Γ. Λεβέντης με τη συνεχή πολυεπίπεδη στήριξή του.

Ιδιαίτερη συμβολή στην υπόθεση του Μονάχου είχαν η Τασούλα Χατζηττοφή, καθώς και οι εμπειρογνώμονες Γιοχάνες Ντέκερς και Κατερίνα Χατζηστουλλή. Πρόσθετο βήμα για τον συντονισμό όλων, η Εθνική Επιτροπή για την Πάταξη της Σύλησης και της Παράνομης Διακίνησης της Πολιτιστικής Κληρονομιάς. Στην πλευρά της Γερμανίας θερμές ευχαριστίες οφείλονται στη Γενική Εισαγγελία, τις Δικαστικές αρχές και την Αστυνομία του Μονάχου.

Ο ίδιος ευχαρίστησε τους συναδέλφους του στο Τμήμα Αρχαιοτήτων «μαζί με τους οποίους προσπαθούμε καθημερινά να διαφυλάξουμε αυτά που ο χρόνος και η Ιστορία παράδωσαν σε όλους τους Κυπρίους, ως εργαλεία αυτογνωσίας, αυτοπεποίθησης και αξιοπρέπειας».

Το Τμήμα Αρχαιοτήτων, ως το αρμόδιο Τμήμα της Κυπριακής Δημοκρατίας για την προστασία και διαχείριση της αρχαιολογικής κληρονομιάς της Κύπρου,

διαβεβαιώνει ότι θα συνεχίσει τις εντατικές του προσπάθειες για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς, τόσο της Κύπρου όσο και άλλων χωρών, πάντα σε στενή συνεργασία με την Εθνική Επιτροπή για την Πάταξη της Σύλησης και της Παράνομης Διακίνησης Πολιτιστικής Κληρονομιάς. Οι προσπάθειες αυτές περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, την εντατικοποίηση των προσπαθειών εντοπισμού, διεκδίκησης και επαναπατρισμού των αρχαιοτήτων, που έχουν εξαχθεί παράνομα, τον έλεγχο των εισαγωγών πολιτιστικών αντικειμένων, την ανάπτυξη νέων τεχνολογιών στον τομέα αυτό, την ενίσχυση της εκπαίδευσης του προσωπικού των αρμόδιων Αρχών σε θέματα καταπολέμησης της παράνομης διακίνησης αρχαιοτήτων και την ευαισθητοποίηση του κοινού, του οποίου ο ρόλος είναι καθοριστικός για την προστασία της κοινής μας πολιτιστικής κληρονομιάς.







Πηγή: philenews.com